

تابلوین فانکوخ ی (قەلەرەشین ل ھنداقی زەقییا گەنمی)

بلندی یا ھونەری و پێلاقا (فانکوخ)ی

نقیسینا رەخنەگر و شیوەکاری عێراقی: منیر العیبدی

تابلوینی (مانیە) خوارنا ل سەر گیای، ئەف تابلوینی ناقداری ھونەرمانەندی فرەنسی (مانیە) شۆرەشەک بو د ھونەری نوودا، وەک دەستپێکا شۆرەشا نو یا ھونەری شیوەکاری تی بناف کرن. ھەرودسا پێنگاھەک بو ژ رزگارکنا ھونەری ژ کەفانتی، ئەوما گەلەک دژبەری ئەھمبەری مانی و تابلوینی وی ھاتن کرن..

ژی دقلا نەبوون ژ ژنێن رويس وەکی ھەموو ھونەرمانەندی بەری وی، دبیت کو رويساتیا وان ژنا پیتەر بیت ژ یی فی تابلو، لی ئەفە ژ بو جارا یەکی بوو کو ژنەک رويس ب شیوەکی ریاڵیتەیی بی شروەکا میتولوژی، ژنێن رويس یین بەری (مانیە) خوەداوەندی کەف بوون، یان کەسایەتیین دیروکا ئەوروپا کەف و خوەدی سومبولەک دیروکی بوون. لی ئەف ژنا (مانیە) رەسمکری ژنەک نورمالە و دگەل دوو مێرین ب جلکین نورمال و نوودەم بی شروەکا میتولوژی و سومبولین دیروکی ھاتیە رەسم کرن. سیکوشەیا فی تابلو د فی دەمی دا پارچەکە ل سەر ری یا زەوقەکا نووی و نوویکرنا

جفاک بگشتی د وی دەمی دا نەرازی بو، لی ئەو چ ماف ددەن خوە ل دژی بیروباوەرین ھونەرمانەکی راوەستن و بریارێ ل سەر بەرھەمی وی یی ھونەری بدەن؟ ئەف تابلوینی مانیە یی بنافی (خوارنا ل سەر گیای) نووینەرانی ژنەکی دکەت د تابلو دا کو، ژ بو جارا یەکی ئەف شیوەیە د تابلویەکی ریاڵیتەیی دا تی بکارئینان، ئەف ژنە رويسە و لباخچەکی پاريسی دگەل دوو مێران رونشتی یە و خوە ئامادە دکەن دا خوارنی بخون، ھەردوو مێر بەھموو جلکین خوە د کارکرینە لپاشی یا تابلو ژ یی ژنەک دیار دبیت کو ھەول ددەت جلکیت خوە ژ بەر خوە بکەت. تابلوینی (مانیە) بەری فی تابلو

تابلویین (مانیه) (خارنا لسه رگیای)

مانیه

تابلویه کی (روبنس) ۱۶۲۲-۱۶۲۵

داماتیکی، حېبه تیه که د شوره شا هونه ری دا، لی دیسان
جودابونه که لسه ریکا شیرمکرنی و پیقانین کو بجه نه هین،
جودابونه کا ب چاقدیری یه، جودابوونا برژوازی جوا نی یا ژ
ناقبرنا هزا دهره به گاتی لسه ر شانو یا سیاسی یا شوره شا
۱۷۸۹، مانیه بخوه هه لگرئ هزین نووی بوو، هه روه کی
پشتی وی ئەف یه که گه له کا بکارئینای و پیتړ ژی ژ ئالیی
هونه رمه ند (تولوز دی لوتریک) فه بکارهاتی، ئەف تابلویه
ب دیتنن دیروکنفیس و ره خه گرین هونه ری ده ستیکه که ژ بو
دامه زراندا (ئیمپرسیونیزم) (الانطباعیه) دسه ر وئ را کو، ژ
ئالیی ته کنیکی فه چ ره گه زین ئیمپرسیونیزمی نا هه لگریت. ژ
وئ نه گه ری کو مانیه نه ترس بو و بابه تین روژانه ره سم دکرن،
وی تابلو بدیواری فه دهه لایست ژ پیزانینن هونه ری ره سمی
ژ ئالیی (گرنگیا بابه تی) فه مه رد بو، وی ئەف نوویکر نه ب
بلنی و مه رداتی بانی ددیت، دانانا بنگه هئ نویاتیا فی هونه ری
پینگا فه ک بو ژ ناقبرنا که قناتی، و کیشانا گشتی ب شوره شا
سیاسی، پاریس بخوه ژ باژیری هه ری شوره شگری جیهانی
بوو، بیردوژین مارکسی لسه ر بنگه هئ نه زمونین (کومونا
پاریس) ئ پیتشدا دچوون، لهوما دگوت: چ گه ل مینا پارسیی
د چه پ نین دمه دکه قن سه ر جادین پارسیی، هه روه کی

ڦانکوخ

سهرکیشیا وان گهلهک هونهرمه‌ند و شاعران دکهر میناکین ودهکی (رامبو) و شوره‌شا (کوربیه) یا د ریبازا ریالیته‌یی نافوده‌نگ دا، د لیکدانا دگهل نوینه‌رین هونه‌رئ رسمی یین د جهین بریارئ دا و ل بنگه‌هین په‌روه‌رئ دا خودی بریارن و کار دکهن. نه‌و ته‌کلیف کر ژ نالیئ شوره‌شگریئ کومونی د وماره‌تا روشنبیری یا حکومتا ژیی وی کورت، پاشی هاته زیندانیکن، لی وی د په‌نجه‌را زیندانی دا چه‌ندین تابلو رسمکرن. گه‌لهک که‌س هه‌فرکیا (موتزارتی) دگهل (سالییری) دزانن کو زیره‌قانی دلسوزئ هونه‌رئ چافلیکه‌ر د شوره‌شا موتزارتی دا، هوسان هونه‌رمه‌ند مانیه دگهل چه‌ندین شاعر، موزیک ژهن و شیوه‌کاران بو هه‌لگری هونه‌رئ نوو و ژناقبرنا هزرین که‌فن د هونه‌رئ نه‌وروپی دا.

بداوی هاتنا هونه‌رئ که‌فن پیلافا (ڦانکوخ)ی

جوداهیه‌کا شهرموکی یا نه‌م لسه‌ر بنگه‌هی تابلویی (مانیه) ده‌سپئ دکته، لی جودابوونا راسته‌قینه نه‌وه یا کو دهما (ڦانکوخ) ی پشتی چاریکا سه‌دهیه‌کی پیلافا رسمکری، نه جاره‌کی بته‌ئی لی گه‌لهک جارن. ڦانکوخ بو کو هونه‌رئ دهره‌به‌گاتیئ بداوی کری و ده‌ست ژ دیتنن خود به‌رنه‌دای بکه‌تنا سیاسه‌تا شوره‌شا فره‌نسی، ڦانکوخ د رسمی پیلافا‌ندا لسه‌ر هه‌موو دهربرینن به‌رئ گوت: به‌سه!

راستیا خود دیارکری، پاشی سهرکیشیا ڦی راستیئ لسه‌ر خودکوشتنی دیار کر، هه‌روه‌کی وی دیارکری کو نه‌شیت جاره‌ک دی نویاتیئ پیشکیش بکه‌ت، وی گولله به‌ردا به‌ده‌نا خود، لی نه‌قه نه‌ داویا ئیشایه وی به‌ری ڦی تابلویه‌کی نه‌مر ئافران‌د بناڦی (قه‌له‌رمشین ل هنداقی زه‌ڦیا گه‌نمی):

د سالیئ نوتی دا ژ بو بیره‌وه‌ریا مرنا ڦانکوخ ل پایته‌ختی هوله‌ندا (نه‌مستردام) شاهیه‌ک مه‌زن هاته ئورگانیزه‌کرن، بهایی پلیتا چوونا ژور ب ده‌مان دولاران بوو، یه‌کی ژ ئاماده‌بویان گوت: «ته‌گه‌ر ڦانکوخ یی ساخ با پارئ پلیتی نه‌ بو به‌یته د ژورقه». نه‌قه‌یه قه‌ده‌را مروقی ئافرنه‌ر، لی به‌ره‌مه‌ین وی هر تم ژیندارن و نه‌مرن.

لی ڦانکوخ که‌تیه د سنورین مرئی دا، ئیشاره‌تی دده‌ته مه‌ کو به‌ر ب پاشه‌روژئ قه‌ بچین، بی ی کو بزانیئ ژیری و گوتن خودی شیانن ژ بو نویاتیئ دخوه بخوده‌ا هه‌روه‌کی دهرکه‌تن و به‌لاقبوونه‌کا ژ نوڤه، ڦانکوخ بو نه‌ڦیندار هزر دکر کو برایی وی یی روحی و خاندنا هه‌موو نامین بو برایی خود (تیو) ی نفیسین هه‌روه‌کی هه‌موو نامه خواندین، نه‌و نامین لسه‌ر خوشیا ژیانی و ژیا‌نا وی، کو هه‌موو تابلویین وی یین ئورگینال و وینه دیار دکهن، نه‌ ژ به‌ر شوره‌شا وی یا هونه‌ری بوو، لی ژبه‌ر کو نه‌و دلسوز و به‌ره‌قانی راستیئ بوو، ژ راستیئ دور نه‌که‌ت هه‌روه‌کی وی لسه‌ر قوماشی دلسوزی و